

Naturvernforbundet
Mariboesgate 8
0183 OSLO

Deres ref

Vår ref
19/4156-7

Dato
30. januar 2020

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i region 1 i 2020

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Naturvernforbundet 11. desember 2019 over rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak 19. november 2019 om kvote for kvotejakt på gaupe i 2020.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 1 sitt vedtak om kvotefri jakt på gaupe i 2020. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det ikke er fastsatt bestandsmål for gaupe i regionen. Kvotefri jakt i region 1 vil ikke ha effekt på det nasjonale bestandsmålet og vil heller ikke være til hinder for å nå de fastsatte bestandsmålene for gaupe i de regioner som har mål om yngling. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 1 vedtok 19. november 2019 kvote for kvotejakt på gaupe i region 1 i 2020. Naturvernforbundet påklaget vedtaket 11. desember 2019. Rovviltnemnda behandlet klagen 6. januar 2020 og opprettholdt sitt tidligere vedtak. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 23. januar 2020.

Klagers anførsler

Naturvernforbundet mener gaupa hører hjemme i region 1, som en naturlig del av det biologiske mangfoldet. De viser til de internasjonale forpliktelsene og den norske rødlista og ber om at rovviltnemnda begrunner hvorfor naturmangfoldloven §§ 4 og 5 ikke blir vurdert. De mener også kvotefri jakt ikke er i tråd med rovviltforskriften, og heller ikke i tråd med forvaltningsplanen. De mener også det må gjøres en konkret vurdering av skadepotensiale, om individet er på vandring og om individet er genetisk viktig før det tillates felling.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda har i sitt vedtak redegjort for bestandssituasjonen for gaupe, både i landet og i regionen. De viser til at det ikke er fastsatt bestandsmål for gaupe i regionen. Nemnda fattet følgende vedtak:

1. Rovviltnemnda opnar for kvotefri jakt på gaupe i heile Region 1 i 2020. Jakttid er 1. februar til 31. mars. For utøving av jakta gjeld reglane i viltlova med tilhøyrande forskrifter.
2. Felling eller forsøk på felling skal så snart som råd meldast til Fylkesmannen. Felte dyr skal dessutan framsynas til Statens naturoppsyn for prøvetaking m.v. med opplysning om kjønn, alder, tidspunkt for felling og fellingsstad.
3. Fangst av gaupe skal utøvast etisk forsvarleg og i samsvar med reglane for bruk av fangstreiskap. Bruk av fangstreiskap krev godkjenning frå Fylkesmannen.
4. Rovviltnemnda kan til ein kvar tid gjere om vedtaket dersom ny informasjon ligg føre.

I sin vurdering av klagen sier rovviltnemnda blant annet:

"Region 1 er i ei særstilling når det gjeld forvaltning av dei fire store rovdyra i Noreg. Dette følgjer av St.meld. nr. 15 (2003-2004), Innst. S .nr. 174 (2003-2004) og rovviltforliket av 2011. Det er ikkje mål om yngling av gaupe, jerv, bjørn eller ulv i regionen, og det er understreka at regionen er prioritert for beitebruk. Rovviltnemnda har mynde etter rovviltforskrifta §§ 7 og 11 til m.a. å fastsette jakt på gaupe når bestanden er over det fastsette bestandsmålet for gaupe i regionen. Dette gjeld og i region 1 utan bestandsmål for arten. Fylka i regionen har eit stort tal sau på beite, i 2018 vart det sleppt 719370 sau og lam på utmarksbeite. Det er truleg den regionen med flest sau på beite og vi vil meine at skadepotensialet i høgste grad er reelt, og dette er då også bakgrunnen for Stortinget sitt syn på den todelte målsettinga for rovviltforvaltninga. Det skal vere ei differensiert forvaltning som skal ta omsyn til viktige beiteområde og at rovdyra skal overleve i Noreg. For region 1 er beitebruken prioritert, og dette har Stortinget vore klar på ved fleire høve. På bakgrunn av dette er det og slik at ei vurdering av naturmangfaldlova §§ 4 og 5 ikkje kan følgjast fullt ut for region 1. Dette er ei politisk vurdering som rovviltnemnda må ta omsyn til ved m.a. avgjerd om kvotefri gaupejakt. Når det ikkje er bestandsmål for gaupe i region 1, og beitebruken er prioritert, blir eit av dei viktigaste måla for den regionale forvaltninga å minimere sjansen for at det blir etablert ein bestand av gaupe i regionen. I rovviltforskrifta § 11 og kommentarane til denne står det m.a. «For gaupe kan rovviltnemnden sette av egne områder for kvotefri jakt i forbindelse med sitt årlige vedtak om kvotejakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen. (...) Det forutsettes vidare at rovviltnemnden gjennom sine årlige vedtak om kvoter og eventuelle områder for kvotefri jakt på gaupe bidrar til en størst mulig grad av forutsigbarhet for berørte næringsinteresser. Dette innebærer at områder for kvotefri jakt på gaupe innenfor en region bør være relativt stabile frå år til år.» Det har vore kvotefri gaupejakt i region 1 sidan opprettinga av rovviltnemndene i 2005. Det er i hovudsak streifdyr i regionen, og det er få dyr som blir felt under jakta. I 2019 vart det felt ei hogaue i Strand kommune (Rogaland). Totalt er det felt 12 hanngauper og 9 hogauper i regionen sidan 2005 (inkludert to påkøyrslar og ein i naudverje). Etter rovviltnemnda sitt syn betyr den kvotefrie jakta lite for overlevinga til den nasjonale bestanden og for det nasjonale bestandsmålet. Den kvotefrie jakta er konfliktdepande ut frå det faktum at skadepotensialet i regionen er stort. Rovviltnemnda la i sitt vedtak 19.11.2019 til grunn at tala frå Rovdata viser at gaupebestanden før kvotejakta i 2019 om lag er på same

nivå som i 2018. Rovviltnemnda meiner at region 1 ikkje kan ta ansvar for å få bestandsmålet opp til det som er fastsett for Noreg, og at dette ansvaret må dei regionane med bestandsmål for gaupe ta. Rovviltnemnda kan ikkje heilt sjå korleis Naturvernforbundet kan vente svar på alle spørsmåla sine som omhandlar den spesielle stillinga for forvaltninga i region 1. Dette gjeld m.a. gaupe sin plass på raudlista, korleis rovviltforskrifta legg føringar for kvotefri jakt og definisjonen på skadepotensiale. Nemnda meiner dette er spørsmål som er diskutert og avgjort tidlegare, og som i hovudsak ligg utanfor nemnda sitt myndigheitsområde."

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet sier i sin faglige tilråding blant annet:

"I Miljødirektoratets faglige tilråding skal gaupebestandens status og forventede utvikling i landet som helhet vurderes. Også i de regioner med mål om ynglende bestander av gaupe. I denne sammenheng vises det til at Miljødirektoratet ikke har åpnet for jakt av gaupe i region 4,5,7 og 8. Det vises til oversendelse av klager på kvotejakt på gaupe i region 2 og 6 og oversendelse av faglig tilråding til klage på kvotejakt på gaupe i region 2 og 6.

I rovviltregion 1 ble det ikke registrert familiegrupper av gaupe i 2019. Det er ikke satt mål om yngling av gaupe i regionen og rovviltnemnda har myndighet til fastsette kvote for jakt eller kvotefri jakt på gaupe i regionen. Rovviltnemnda i region 1 fattet vedtak om kvotefri jakt på gaupe i hele regionen i 2020 innenfor jakttid og gjeldende regler for utøving av jakt.

Miljødirektoratets vurdering og faglige tilråding

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på NINA rapport 1679 med rapporterte tall for bestandsstatus i 2019, og regionale og nasjonale prognoser for utviklingen i gaupebestanden.

Miljødirektoratet viser til at det ikke er mål om yngling av gaupe i regionen jf rovviltforskriften § 4. Rovbase viser at det ble dokumentert én familiegruppe av gaupe i regionen hhv i 1997, 2006, 2007 og 2013. Disse dokumentasjonene har ikke vært bestemmende for utviklingen av det nasjonale bestandsmålet eller regionale bestandsmål for øvrige regioner. Direktoratet vurderer det at uttak av gaupe gjennom kvotefri jakt i regionen har svært begrenset påvirkning på utviklingen av den nasjonale bestanden.

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av nemnda sitt vedtak om kvotefri jakt på gaupe i region 1 i 2020, anser Miljødirektoratet det som lite sannsynlig at uttak av gaupe i regionen vil ha effekt på det nasjonale bestandsmålet. Miljødirektoratet vurderer også at uttak av gaupe i region 1 i 2020 ikke er til hinder for å nå de fastsatte bestandsmålene for gaupe i regioner med mål om yngling av gaupe i 2020"

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter villloven § 9, naturmangfoldloven §§ 16 og 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og § 12 til grunn som en integrert del av

avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 er ikke relevant i denne saken, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

For gaupe har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt når bestanden, basert på et treårs gjennomsnitt av bestandsstatus, ligger over bestandsmålet, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd.

Ved behandlingen av St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget nasjonalt bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det fram av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er ikke fastsatt bestandsmål for gaupe i region 1, jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav f. Nemnda i region 1 har derfor myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandssituasjonen fremgår den av informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). NINA rapport 1679, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Det er ikke fastsatt mål om yngling av gaupe i region 1, og det er kun i 1997, 2006, 2007 og 2013 det er dokumentert én familiegruppe av gaupe i regionen.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Departementet mener at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap. Departementet har derfor tillagt føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i

sammenheng med de vedtatte bestandsmålene, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rovviltforskriften § 3 og § 4.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Departementet har tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken, da vedtaket vil bidra til at vi når bestandsmålet for gaupe på landsbasis, jf. naturmangfoldloven § 10.

Det følger av naturmangfoldloven § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Rovviltnemnda har redegjort for skade- og konfliktsituasjonen for beitenæringen i regionen. Departementet legger til grunn at rovviltnemndas vedtak blant annet er fattet på bakgrunn av potensialet for gaupeskader på beitedyr, og andre viktige samfunnsinteresser er tillagt stor vekt, jf. naturmangfoldloven § 14.

Miljødirektoratet anser det som lite sannsynlig at uttak av gaupe i regionen vil ha effekt på det nasjonale bestandsmålet. Miljødirektoratet vurderer også at uttak av gaupe i region 1 i 2020 ikke er til hinder for å nå de fastsatte bestandsmålene for gaupe i regioner med mål om yngling av gaupe i 2020. Departementet er enig i dette.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 1 sitt vedtak om kvotefri jakt på gaupe i 2020. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det ikke er fastsatt bestandsmål for gaupe i regionen. Kvotefri jakt i region 1 vil ikke ha effekt på det nasjonale bestandsmålet og vil heller ikke være til hinder for å nå de fastsatte bestandsmålene for gaupe i de regioner som har mål om yngling. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Vestland
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1

